MTK:n asiantuntijalausunto Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 15.05. 2018 klo 10 – Euroopan unionin ja Mercosur- maiden väliset assosiaatiosopimusneuvottelut

MTK esittää valiokunnalle kunnioittavasti seuraavaa:

MTK pitää tärkeänä, että EU:n, näin ollen myös jäsenmaa Suomen yhteistyö- ja taloussuhteet perustuvat tasapuolisiin ja laillisiin sopimuksiin, mikä luo pohjan myös maa- ja metsä- sekä koko biotalouden onnistuneelle kansainväliselle yhteistyölle. Pidämme erittäin tärkeänä EU:n ja Suomen aktiivista roolia kauppapolitiikassa, joka luo vakaampia toimintaedellytyksiä myös ruoan ja puun tuotantoon sekä niistä käytävään kauppaan. Järjestömme kannalta EU:n ja Mercosur-maiden assosiaatiosopimuksen keskeisin osa on sopimukseen liittyvä vapaakauppasopimus.
MTK on perinteisesti korostanut monenvälisen kauppajärjestelmän WTO:n suurta merkitystä ja tukee vahvasti WTO-sopimusten noudattamista ja prosessien jatkoa siitä huolimatta, vaikka viime vuosina WTO-neuvottelut ovat olleet vaikeuksissa.
EU on monenvälisten neuvottelujen ohella tehnyt ja tekemässä myös kahdenvälisiä sopimuksia kuten Etelä-Amerikan yhteismarkkinoiden Mercosurin kanssa. Näitä neuvotteluja on käyty jo vuodesta 2000 yhteensä yli 30 neuvottelukierrosta. Mercosur-alueella asuu yli 250 miljoonaa ihmistä ja se muodostaa noin 80 % Latinalaisen Amerikan bruttokansantuotteesta. EU on lisäksi jo nyt Mercosurin suurin kauppakumppani ja investoija. EU:n ja Mercosurin suhteet ovat vanhat ja unioni on toteuttanut ko. alueella mm. vuosina 2007-13 merkittävän alueellisen ohjelman, jolla on pyritty vahvistamaan poliittista vuoropuhelua sekä vahvistamaan eri instituutioiden toimintaa Mercosur-maissa.

MTK korostaa neuvottelujen lähtökohtaa sillä, että ko. maiden kaupassa on paljon erilaisia esteitä sekä varsinkin elintarvikesektorilla merkittäviä puutteita ruokaturvallisuudessa ja laatukontrollissa. Lisäksi neuvotteluja ovat häirinneet kaksi perusongelmaa. Mercosur-maat ovat todella suuria maataloustuottajia, joiden intressi on kohdistunut nimenomaan maatalousviennin suuntaamiseen EU:n ostokykyisille markkinoille. Toiseksi Mercosur on ollut varsin haluton avaamaan teollisuustuotteiden kauppaa EU:lle. Mercosurin tavoitteet ovat olleet näissä kysymyksissä liian tiukat ja yksipuoliset, mikä on jarruttanut vapaakauppaneuvottelujen viemistä loppuun. Lisäksi Mercosur-maiden keskinäiset poliittiset hankaukset ovat hidastaneet neuvotteluja.

Tällä hetkellä EU ja Mercosur yrittävät saada meneillään olevat neuvottelut päätökseen. MTK kiteyttää omat tavoitteensa kahteen suureen kysymykseen: markkinoille pääsy ja ruokaturvallisuus.

1) Markkinahäiriöiden riski herkissä maataloustuotteissa:

EU-Mercosur-vapaakauppaneuvottelujen tasapainoinen ja vastavuoroinen edellyttää sitä, että Mercosur-maat parantavat tarjoustaan EU:n teollisuustuotteille ja myös muutamille EU:lle ja Suomellekin tärkeille maitotaloustuotteille kuten juustot, maitojauhe ja erityistuotteet. EU:n ja Suomen tuonnin kannalta vaikein kysymys on naudanlihan ja siipikarjanlihan tullikiintiöiden kohtuullinen taso. EU on jo pitkään tuonut kyseisiä tuotteita erityisesti Mercosur-maista. EU:n naudanlihasta n. 80 % ja siipikarjanlihasta 70 % tulee Mercosur-alueelta. On syytä muistaa, että mm. Brasiliasta on tullut suuri ja tuotantoaan lisäävä maatalousmahti maailman markkinoille 2000-luvun aikana. MTK korostaa esimerkkinä Venäjä-pakotteiden suurta vaikutusta Suomen ja muutaman muun maan elintarvikeviennin romahtamiselle. t Suomalaiset maidontuottajat ovat olleet suurimpia kärsijöitä, koska maidon tuottajahinta laski n. 25 % Venäjän viennin sulkeuduttua. Tästä syystä EU-Mercosur- sopimuksen lihakiintiöiden tasoa ei voida

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

nostaa nyt esitetystä n. 100 000 tonnin tasosta. Lisäksi herkkien tuotteiden tariffeja on arvioitava huolella tuotekohtaisesti. Mahdollisten markkinahäiriöiden varalle on saatava suojalausekkeet. Tätä ongelmaa voidaan hoitaa myös CAP:n kriisinhallintamekanismia vahvistamalla.

2) Ruokaturvallisuus ja standardit:

Mercosur-sopimuksen yksi haastavimmista asioista on se, miten pystytään takaamaan elintarviketurvallisuus, joka on EU:n kuluttajille ja tuottajille hyvin perustavaa laatua oleva arvo. Osana kestävän kehityksen tavoitteita ruoan terveys- ja turvallisuusvaatimukset tulevat kasvamaan. EU on parantanut jo pitkään tutkimuksiin perustuvaa ruoan tuotannon laatua, vastuullisuutta ja tuotantotapojen kestävyyttä ”pellolta pöytään”-periaatteella. Kysymys on hyvin pitkälle koko EU:n uskottavuudesta kansalaisten ja veronmaksajien silmissä. Kauppapoliittisilla sopimuksilla ei voida muuttaa näitä lakeja ja velvoitteita.
EU komission on viestittänyt, että EU-Mercosur-neuvotteluissa on saavutettu merkittävää edistystä elintarviketurvallisuudessa ja standardeissa, mikä on välttämätön asia. MTK on kuitenkin huolestunut siitä, että aivan viime aikoinakin muutamilla Mercosur-mailla on esiintynyt merkittäviä ruokaturvallisuusongelmia ja laatukatastrofeja. Nämä ovat signaaleja, jotka on otettava todella vakavasti eikä poikkeuksia tässä suhteessa voida hyväksyä. On syytä korostaa, että EU:n päättäjät tukevat yksimielisesti unionin ruokaturvallisuuskriteereitä ja niiden toteuttamista.

Vakaata kehitystä kansainväliseen yhteistyöhön:

Tämän hetkinen epävarmuus on osa EU:nkin jokapäiväistä arkea. Yhdistyneen Kuningaskunnan todennäköinen ero eli brexit EU:sta on hyvin valitettava tapahtuma eurooppalaisessa integraatiossa. Iso-Britannia on ollut vahva ja osaava toimija EU:ssa. Sillä on ollut todella merkittävä rooli myös elintarvikesektorilla, jolla on vahvaa tutkimustoimintaa, isot markkinat ja maa on ollut suuri ruoan ostaja muualta EU:sta. Brexitin vielä epäselvät vaikutukset ruokasektorille tulevat olemaan suuret.
Ydinkysymys on se, miten kauppapolitiikan sisältö rakentuu. Tällä hetkellä tilanne on varsin sekava ja epäselvä. Näillä ratkaisuilla on suora kytkentä EU-Mercosur-neuvottelujen maataloustuotteiden tariffikiintiöratkaisuihin, joissa Iso-Britannian osuus suurena kuluttajamaana on merkittävä. Tämä kysymys on otettava huomioon meneillään olevissa neuvotteluissa.
MTK haluaa kuitenkin alleviivata rakentavan kansainvälisen yhteistyön merkitystä nykyisessä epävakaassa populismin ilmapiirissä. On tärkeää ja arvostettavaa, että Suomi ja EU toimivat johdonmukaisesti sopimuspohjaisen maailmanjärjestyksen puolesta, jossa kauppaolitiikalla on merkittävä rooli. Tasapainoisen EU-Mercosur-sopimuksen aikaan saaminen palvelisi rakentavasti näitä kansainvälisiä yhteistyötavoitteita sekä EU:n ja Suomen että Mercosur-alueen kannalta.

Helsingissä 14.5.2018

Seppo Kallio
Director for International Affairs
MTK - Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners
Simonkatu 6, FI - 00100 Helsinki, FINLAND
Mobile int. + 358 40 751 1178
E-mail: seppo.kallio@mtk.fi